

Політична культура сучасності та її формування у студентів під час вивчення соціально-гуманітарних дисциплін

Олійник Анатолій Михайлович
кандидат філософських наук, доцент,
Одеський державний екологічний університет, м. Одеса

Становлення та захищення української державності особливо стало актуальним у сучасний час, інтеграція України до фундаментальної європейської спільноти, будівництво українського демократичного суспільства, нагально, передбачають орієнтацію на людину, на її високий рівень політичної культури, без якої не може бути організоване ні політичне, ні громадське життя. Перспективи розвитку політичної культури в Україні полягають насамперед у розбудові демократичного громадянського суспільства, забезпечення пріоритету прав і свобод громадянина. Сучасний рівень розвитку людської цивілізації з її інтеграційними тенденціями в сфері економіки, науки і техніки потребує високої культури особистості. В той же час, рівень політичної культури громадян може здійснювати або позитивний, або негативний вплив на процеси, які відбуваються у суспільстві, яке знаходиться на шляху перебудови. [1,2].

Політична культура і її взаємозв'язки з явищами політичного, економічного, духовного життя суспільства завжди були в центрі уваги видатних мислителів минулого. До них викликають великий інтерес теоретики і практики політики в сучасний час. Жвавий інтерес до цієї проблеми ми зустрічаємо в науковій літературі, де відбуваються дискусії з цього питання [3].

Особливо виділяються два основних напрямки таких дискусій. До першого напрямку відносяться ті спеціалісти, які вивчають проблеми демократії. Для них політична культура це сфера політичної свідомості, складовий елемент політичної системи [1]. До другого напрямку відносяться ті науковці, які вважають політичну культуру елементом духовної культури, її ядро [3]. Віддаючи належне таким концепціям і розуміючи політичну культуру як сферу пізнання, автор погоджується з тими науковцями, які знаходять в таких підходах не тільки взаємозв'язок, а і в тому, що в них чітко простежується політична соціалізація людини. Тому від рівня політичної культури людей і зокрема студентської молоді - громадян України, які є сьогодні активними учасниками політичного життя країни, залежить доля нашої держави, її економічний, суспільний, духовний прогрес її територіальна цілісність. Сьогодні, як ніколи, нам

потрібна політична культура, яка б була гуманістична та демократична, яка б забезпечувала консолідацію людей в інтересах майбутнього - нам потрібна політична культура злагоди.

Сутнісним показником політичної культури сучасного суспільства є реальне становище людей, громадян у системі суспільного виробництва, рівень їх включення в демократичні процеси в суспільно-політичне життя, ступінь їх усвідомленості і соціальної активності. Слід також зазначити, що науковці бачать своє завдання в доказовості залежності найважливіших характеристик політичної системи від політичних уявлень, переконань і почуттів людей, тобто від їх психології. Визначається, що політична культура виступає як кінцевий показник розвитку політичної системи.

Політична культура, як елемент політичної системи, може бути осмислена лише в контексті з усіма сторонами суспільного життя, де вона збагачується і оновлюється. Ось чому, вищий навчальний заклад виступає тією платформою, яку слід використовувати для продовження формування у молоді, і її активної частини студентів, сучасної політичної культури. Сьогодні, як ніколи потрібна нова, інноваційна парадигма підготовки та виховання студентів. Її вектор – це така організація навчально-виховного процесу, коли у студентів формується власна й усвідомлена потреба у знаннях, у навичках, у вмінні творчо та з радістю навчатись, тобто коли жага знань, виростає з середини, коли людина – вихідна точка учбового процесу, у ході якого формується і виховується особистість, а не просто набуваються знання.

Саме студентство, як найменш консервативна верства населення, є своєрідним «барометром» соціально-економічного та політичного стану суспільства, що найбільш чутливо та активно реагує на соціальні зміни та порушення прав і свобод громадян. І це ми відчули під час революції гідності у 2014 році.

Не менш важливим моментом сучасної студентської молоді є те, що сьогоднішні студенти – це майбутнє країни, це ті люди, які отримавши професію працюватимуть та розбудовуватимуть Українську державу, а наскільки успішно – залежить від самосвідомості, самодостатності, свободи мислення та наполегливої праці кожного молодого громадянина України. Участь студентів у суспільно-громадському житті дає змогу виявити потенційних лідерів, виробити у них навички управлінської та організаторської роботи, сформувати майбутню еліту нації. Без вирішення цих проблем не можна вибудувати європейську якість освіти та готувати конкурентоспроможних фахівців і тому у вирішенні цих завдань особливе місце займає студентське самоврядування.

Безумовно, величезну роль у вирішенні цих питань, відіграє навчально-виховний процес, викладання соціально-гуманітарних дисциплін і особливо навчальної дисципліни „Філософія”, яка допомагає

студентам самовизначитися в особистих світоглядних позиціях, духовних орієнтирах та духовних інтересах. Її завдання полягає не лише в тому, щоб озброїти майбутніх фахівців відповідними знаннями, потрібними для успішного виконання своїх службових обов'язків, а й в тому, щоб сформувати таку людину, яка б свідомо і добровільно, належним чином могла обстоювати загальнолюдські цінності, вміла за допомогою набутих знань захистити не лише свої законні права та інтереси, а й тих хто працює поруч. Часи змін, в які вступило наше українське суспільство, внесло суттєві модифікації не тільки у соціальне життя, а і особливо в сферу духовності. Динамічні процеси, що відбуваються в українському суспільстві, ставлять сучасну молодь в надзвичайно складні умови соціального життя. Радикальна зміна ціннісних орієнтацій, гостра необхідність постійного пошуку і швидкого знаходження життєво важливих рішень, стресові ситуації – все це проблеми повсякденного людського буття, сфера практичного застосування світоглядної культури, основу яких складає філософія.

Таким чином, розглянувши політичну культуру сучасності і її формування у студентів під час вивчення соціально-гуманітарних дисциплін слід підкреслити, що у цьому напрямку ще зберігається великий потенціал. У вищих навчальних закладах України вже є накопичений, великий, досвід у вирішенні цієї проблеми, залишається тільки одне, поділитися не тільки досвідом а і методикою проведення такої роботи. Студентські роки – це така пора людського життя, коли схильність до швидкого осмислення дійсності виявляється найбільш виразно, і тому дуже важливо, як випускники вищого навчального закладу будуть впливати на перетворення української політичної дійсності, брати активну участь у вирішенні державних і суспільних справ, поглибленні демократії у суспільстві.

Література:

1. Лісовий В. Поняття політичної культури і сучасний стан політичної культури в Україні // Розбудова держави. - 1993.- № 3.
2. Нагорна Л.П. Політична культура українського народу: Історична ретроспектива і сучасні реалії. - К., 1998.- 278 с.
3. Ребкало В.А. До нової парадигми політичної культури // Політологічний вісник. - Ч.3.- К.,-1993.
4. Лисовский В. Формирование личности современного студента. Автореферат докт.дис.- Л., 1976.- С.14.
5. Астахова Е. Познавательная активность студентов: Поиск, организация // Alma mater.- 2000.- № 11.- С.29-32.
6. Нові технології навчання: Наук.-метод. Зб./ Ред. кол.: В.О.Зайчук (головний редактор), О.Я.Савченко, М.Ф. Дмитриченко та ін .- К.: НМЦ ВО, 2002, вип.- С.3-23.

ЗАЯВКА НА УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ:

Автор - Олійник Анатолій Михайлович.

Організація - Одеський державний екологічний університет.

Науковий ступінь - Кандидат філософських наук.

Вчене звання - Доцент.

Посада - Доцент кафедри українознавства та соціальних наук, заступник проректора ОДЕКУ з виховної роботи.

Назва секції: Сучасні проблеми і особливості викладання соціально-гуманітарних дисциплін.

Тема доповіді - «Особливості формування політичної культури у студентів під час вивчення дисципліни «Філософія».

Контактна адреса - Індекс: 65104 м.Одеса, вул..Ак .Корольова, 88.пом. 187.

Контактний телефон - 067 489 -57- 15

E-mail - iriol52@mail.ru